

POZAKONKURSOWY TRYB ZLECANIA ZADAŃ PUBLICZNYCH

Podstawy prawne stosowania

Podstawowym trybem zlecenia realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym jest tryb otwartego konkursu ofert, określony w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2010 r. do ustawy został wprowadzony pozakonkursowy tryb zlecenia zadań publicznych, mający uzupełniający, dodatkowy charakter do podstawowego trybu, jakim jest otwarty konkurs ofert.

Wprowadzenie w 2010 r. trybu pozakonkursowego, zwanego potocznie **małymi grantami**, wynikało z postulatów samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych, które wskazywały, że przy zleceniu niewielkich rzeczowo i finansowo zadań publicznych organizowanie otwartego konkursu ofert jest nieefektywne i stanowi niepotrzebne obciążenie zarówno dla samorządu, jak i dla organizacji pozarządowych.

Istotna zmiana w stosowaniu trybu pozakonkursowego nastąpiła w 2015 r. Nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z sierpnia 2015 r. wprowadziła **uproszczony wzór oferty i sprawozdania** w przypadku zadań publicznych zleczanych w trybie pozakonkursowym (art. 7a-7d). Przed nowelizacją z 2015 r. w przypadku otwartego konkursu ofert i małych grantów były stosowane te same wzory oferty i sprawozdań.

Wprowadzenie uproszczonych ofert i sprawozdań było odpowiedzią na postulaty organizacji pozarządowych, a także samorządów, które wskazywały, że przypadku niewielkich zadań zleczanych w trybie pozakonkursowym wymogi dotyczące oferty i sprawozdania powinny być mniejsze i prostsze do spełnienia niż w przypadku zadań zleczanych w trybie otwartego konkursu ofert. Zgodnie z delegacją ustawową wzory uproszczonej oferty i sprawozdania zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 kwietnia 2016 r., które obowiązuje od 10 maja 2016 r.

Nie określa ono jednak ramowego wzoru umowy, co oznacza, że należy stosować wzór określony we wspomnianym wcześniej rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań.

Opis mechanizmu

W ramach trybu pozakonkursowego organizacja sama przygotowuje i składa organowi wykonawczemu JST uproszczoną ofertę zgodną z podanym wyżej wzorem. Organ wykonawczy (wójt/burmistrz/prezydent lub zarząd powiatu) w terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych od dnia wpłynięcia oferty zamieszcza tę ofertę na okres 7 dni w Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie organu jednostki samorządu terytorialnego w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń oraz na stronie internetowej organu jednostki samorządu terytorialnego. Każdy, w terminie 7 dni od dnia zamieszczenia oferty, może zgłosić do niej uwagi. Po ich rozpatrzeniu organ wykonawczy podejmuje decyzję o zleceniu realizacji zadania.

Niektóre samorządy terytorialne przyjęły oddzielne procedury dotyczące stosowania trybu pozakonkursowego, najczęściej w formie zarządzenia wójta/burmistrza/prezydenta czy też uchwały

zarządu powiatu. Zastosowanie trybu pozakonkursowego może zostać również uwzględnione w rocznym pro-gramie współpracy z organizacjami pozarządowymi, choć ustawa nie nakłada takiego obowiązku.

Zastosowanie

Tryb pozakonkursowy można zastosować przy spełnieniu jednocześnie następujących warunków:

- wysokość dofinansowania lub finansowania jednostkowego zadania publicznego w tym trybie nie przekracza kwoty 10 tys. zł,
- jedna organizacja może w tym trybie otrzymać w roku kalendarzowym maksymalnie 20 tys. zł,
- zadanie publiczne dofinansowane w tym trybie musi zostać zrealizowane w okresie nie dłuższym niż 90 dni (uwaga: nie trzy miesiące),
- wysokość środków przyznanych przez zlecającego w tym trybie nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w roku budżetowym na realizację zadań przez organizacje pozarządowe.

Z reguły w tym trybie samorzady zlecają organizacjom niewielkie zadania publiczne, o charakterze akcyjnym, np. koncerty, imprezy plenerowe promujące gminę lub powiat czy też jednorazowe szkolenia albo warsztaty. **Zastosowanie trybu pozakonkursowego nie wymaga od samorządu podjęcia specjalnych uchwał czy zarządzeń, wymaga natomiast kontroli spełnienia warunków ustawowych uprawniających do zlecenia realizacji zadania w tym trybie.** Stąd też dużo samorządów korzysta z trybu pozakonkursowego, są to np.: gmina Dobra, powiat kutnowski, gmina Mogilany, miasto Wałcz czy gmina Zaleszany. Wałcz przyjął w drodze uchwały rady miasta oddzielną procedurę zlecania zadań w trybie pozakonkursowym, która także określa możliwość przyznania dotacji inwestycyjnej.

Zaletą trybu pozakonkursowego jest to, że jest prostszy, tańszy w realizacji niż otwarty konkurs ofert, zarówno dla samorządu, jak i organizacji pozarządowych. Pozwala także szybko wybrać wykonawcę zadania publicznego. Ograniczeniem jest z pewnością niewielka kwota dotacji i określony czas na realizację zadania.

Praktyczne wskazówki dotyczące wdrażania

Z punktu widzenia organizacji pozarządowych problemem jest to, że często nie wiedzą one, czy samorząd ma jeszcze środki, które może przeznaczyć na zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym. Stąd też jest użyteczne określanie w rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi puli środków, jaką samorząd w danym roku przeznaczą na realizację zadań w trybie pozakonkursowym, zakresu tematycznego tych zadań i zaplanowanie tej puli w budżecie JST. Pomocne jest także informowanie przez samorząd, np. co kwartał, ile środków z puli przewidzianej do wykorzystania w trybie pozakonkursowym zostało jeszcze do zagospodarowania.

W praktyce zdarza się, że inspiracja realizacji zadań w trybie pozakonkursowym wypływa z samorządu. Samorząd informuje o potrzebie i możliwości realizacji takich zadań, np. zorganizowania ciekawych wydarzeń z okazji dni miasta, i zachęca organizacje do składania ofert na ich przeprowadzenie.